

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

over en ret uensartet udvikling på de forskellige råvaremarkeder, idet prisudsvingene på de enkelte varer selvsagt er afhængige af de specielle efterspørgselsforhold på den ene side og udviklingen i produktionen på den anden side.

Den internationale prisudvikling er stærkt præget af konjunkturforløbet i USA, og den konjunkturdæmpning, der her er indtrådt, er en af de væsentligste årsager til stabiliseringen af den internationale prisudvikling. Produktionsforøgelsen i USA synes at holde trit med den øgede efterspørgsel til gennemførelse af oprustningen. Råvarepriserne ligger nu i gennemsnit lavere i forhold til færdigvarepriserne, end de gjorde før Koreakrigens udbrud. Såfremt der ikke sker afgørende ændringer i den store politiske situation, synes der at være grund til at antage, at nye stærke prisbevægelser ikke vil sætte ind.

I løbet af det sidste år har der således fundet en afgørende vending sted i den internationale pris- og forsyningssituation. Medens denne indtil begyndelsen af sidste år var præget af inflation og varemangel på en række områder, er priserne nu stabiliseret på et væsentligt lavere niveau, og dette er igen udtryk for, at knapheden er afløst af relativ varerigelighed på næsten alle områder, ligesom behovet for internationale varefordelingsordninger i det store og hele er bortfaldet.

Parallel med denne internationale udvikling er den bevægelse, der har fundet sted i de hjemlige priser og forsyningsforhold. Det danske engrospristal steg således efter devalueringen fra 257 i september 1949 til 285 i juli 1950. Efter Koreakrigens udbrud forstærkedes stigningen i de danske engrospriser, der kulminerede i juni 1951 på et niveau af 390, d. v. s. 52 pct. over priserne i september 1949 og 37 pct. over priserne ved Koreakrigens udbrud. Fra midten af 1951 lykkedes det at få den indenlandske prisudvikling under kontrol, og engrospriseniveauet lå nogenlunde stabilt i andet halvår 1951. I den forløbne del af indeværende år er pristallet slået igennem i de danske engrospriser, der er faldet fra 383 i januar d. å. til 353 i september d. å., således at niveauet nu er 24 pct. over priserne ved Koreakrigens udbrud.

Nedgangen i engrospristallet siden midten af sidste år dækker iøvrigt over en gunstig

forskydning i priserne, idet der har været en betydelig nedgang i priserne for vore importvarer og samtidig en forbedring af vore eksportpriser. Vort bytteforhold, der ved udgangen af sidste år lå katastrofalt dårligt, er derfor nu forbedret så meget, at den overvejende del af tilbageslaget i 1950—51 er blevet udlignet.

Omslaget i prisudviklingen har ligeledes gjort sig gældende i vore detailpriser, og man mærker også her den stigende konkurrence. Dette gælder såvel indenfor tekstilområdet som for en lang række af de øvrige forbrugsvarer. Når detailpristallet ikke desto mindre har udvist nogen stigning, senest fra 373 i april i år til 378 i juli, hænger dette som bekendt sammen med den særlige måde, dette pristal beregnes på. Stigningen i julipristallet skyldes således i alt væsentligt stigningen i de i pristallet indregnede skatter, medens de detailpriser, der indgår i pristalsbudgettet, hovedsagelig har vist nedgang. Dette gælder særlig udgiften til klæder, fodtøj og vask. En mindre stigning har derimod fundet sted i fødevarerpriserne. Denne stigning må imidlertid ses i sammenhæng med den i og for sig gunstige udvikling i eksportpriserne på vore landbrugsvarer, der efter i en lang tid at have ligget på et i forhold til de øvrige priser unormalt lavt niveau i den senere tid har rettet sig noget op.

Ved den økonomiske politik, som regeringen har ført, har man tilvejebragt forudsætningerne for en mere liberal prispolitik. Pristallet på verdensmarkedet er slået igennem i prisudviklingen her i landet, og på de fleste områder har vi i den senere tid haft faldende priser og øget konkurrence. Knapheden er afløst af relativ varerigelighed. Vareforsyningerne og købekraften er bragt i den balance, der betinger en normal prisdannelse, og tiden må derfor nu være inde til at videreføre den afviklingslinje for den ekstraordinære prislovgivning, der blev lagt i 1948, men midlertidigt blev afbrudt af begivenhederne ude i verden.

I det lovforslag, der nu foreligger, er den ekstraordinære priskontrol foreslået begrænset til de bestemmelser, der indeholdes i forslagets §§ 10 og 11, og lovens hovedområde bliver herefter kontrollen med monopoler, truster, karteller og prisaftaler, der foreslås opretholdt i det store og hele uændret. Da loven således i overvejende grad omfatter kontrollen med det pris-